

Римар О.В., Соловей А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ” ДО РОБОТИ У СПЕЦІАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація

Римар О.В., Соловей А.В. Особливості підготовки фахівців спеціальності «Фізичне виховання» до роботи у спеціальних навчальних закладах.

Робота присвячена специфіці підготовки фахівців спеціальності «Фізичне виховання» до роботи у спеціальних навчальних закладах.

Ключові слова: інвалідність, адаптивне фізичне виховання, підготовка фахівців.

Аннотация

Рымар О.В., Соловей А.В. Особенности подготовки специалистов специальности «Физическое воспитание» к работе в специальных учебных заведениях.

Работа посвящена особенностям подготовки специалистов специальности «Физическое воспитание» к работе в специальных учебных заведениях.

Ключевые слова: инвалидность, адаптивное физическое воспитание, подготовка специалистов.

Abstract

Rymar O.V., Solovey A.V. Peculiarities of training of specialists qualified in “physical education” for the work in specialized educational establishments.

The work deals with the peculiarities of training of specialists qualified in “physical education” for the work in specialized educational establishments.

Key words: disability, adaptive physical education, preparation of specialists.

Актуальність. Згідно зі статистичними даними Всесвітньої організації охорони здоров'я сьогодні у світі нараховується близько 500 млн інвалідів. У зв'язку з екологічними катаклізмами, збільшенням кількості людей з уродженими вадами та числа травм, зростанням технологічного забезпечення суспільства число інвалідів постійно зростає.

Сьогодні в Україні налічується близько 3 млн неповносправних осіб. Сучасний стан українського суспільства вимагає гуманізації всіх сторін його життя. У зв'язку з цим особлива увага має бути приділена інвалідам, які мають вади у розумовому і фізичному розвитку.

Важливим чинником активізації життєвої позиції неповносправних осіб є залучення їх у сферу фізкультурно-спортивної діяльності. З цієї точки зору заняття фізичною культурою значно важливіші для інваліда, ніж для

здорової, дієздатної людини. Серйозна фізична вада більшою чи меншою мірою порушує функції організму в цілому, координацію рухів, призводить до зміни нормальних рухових стереотипів, що часто супроводжуються психічною напругою, утруднює і навіть виключає контакти з навколишнім світом. Тому важливим для цієї категорії людей є активне залучення до занять фізичними вправами [1].

Аналізуючи літературні джерела [2, 3], ми виявили, що в Україні значну увагу приділяють розвитку та поширенню інвалідного спорту, фізичній реабілітації (існують вагомні науково-методичні розробки, здійснюється підготовка фахівців для роботи в цих галузях). У той же час проблемам фізичного виховання неповносправних, що в літературі має назву “адаптивне фізичне виховання”, приділяється недостатньо уваги.

Мета роботи – розробити навчальну програму з дисципліни «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання» для студентів факультетів фізичного виховання (спеціальність «Фізичне виховання») вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Результати дослідження. Пропонується у навчальному процесі Львівського державного університету фізичної культури на факультеті фізичного виховання (спеціальність «Фізичне виховання») викладати навчальну дисципліну, що передбачає вивчення проблем фізичного виховання неповносправних осіб різних нозологій, і назвати дисципліну «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання». Загальний обсяг навчальних годин дисципліни – 54 год.

Тематика дисципліни «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання» охоплюватиме всі напрямки фізичного виховання неповносправних осіб: історичні, організаційні, програмно-нормативні та теоретико-методичні аспекти адаптивного фізичного виховання [4, 5].

Зміст запропонованого матеріалу:

- 1. ТіМАФВ як соціальне явище та педагогічний процес.** Базові поняття ТіМАФВ; законодавчі основи АФВ; історія АФВ; мета і завдання адаптивного фізичного виховання; актуальні проблеми АФВ.
- 2. Основні принципи, методи та засоби адаптивного фізичного виховання.** Основні принципи АФВ; засоби АФВ; методи АФВ.
- 3. Форми організації занять фізичними вправами. Планування та контроль у процесі занять фізичними вправами.** Загальна характеристика форм організації занять; планування, його види та зміст; контроль у процесі АФВ; методи досліджень в АФВ.
- 4. Організація роботи з фізичного виховання у спеціальних навчальних закладах.** Адаптивне фізичне виховання в Будинку дитини; організація роботи з фізичного виховання у спеціальних дошкільних навчальних закладах, у спеціальних загальноосвітніх школах.
- 5. Теорія і методика АФВ для осіб з вадами слуху.** Загальні відомості про патологію. Особливості адаптивного фізичного виховання осіб з вадами слуху.

Розподіл програмного матеріалу з дисципліни «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання»

№	Тематика занять	Кількість годин			
		Разом	Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	ТіМАФВ як соціальне явище та педагогічний процес	5	2	1	2
2	Основні принципи, методи та засоби адаптивного фізичного виховання	5	2	1	2
3	Форми організації занять фізичними вправами. Планування та контроль у процесі занять фізичними вправами	4	2	1	1
4	Організація роботи з фізичного виховання у спеціальних навчальних закладах	4	2	1	1
5	Теорія і методика АФВ осіб з вадами слуху	6	2	2	2
6	Теорія і методика АФВ осіб з вадами зору	6	2	2	2
7	Теорія і методика АФВ осіб з ураженням спинного мозку	6	2	2	2
8	Теорія і методика АФВ осіб-ампутантів	6	2	2	2
9	Теорія і методика АФВ осіб із церебральним паралічем	6	2	2	2
10	Теорія і методика АФВ осіб з вадами розумового розвитку	6	2	2	2
	Разом, годин	54	20	16	18

6. Теорія і методика АФВ для осіб з вадами зору. Загальні відомості про патологію. Специфіка адаптивного фізичного виховання осіб з вадами зору. Особливості навчання техніки рухів та спеціальної фізичної підготовки.

7. Теорія і методика АФВ для осіб з ураженням спинного мозку. Загальні відомості про патологію. Специфіка адаптивного фізичного виховання осіб з ураженнями спинного мозку. Специфічні засоби та методи фізичного виховання осіб з ураженням спинного мозку.

8. Теорія і методика АФВ для осіб-ампутантів. Загальні відомості про патологію. Специфіка адаптивного фізичного виховання для осіб-ампутантів.

9. Теорія і методика АФВ для осіб із церебральним паралічем. Загальні відомості про патологію. Адаптивне фізичне виховання при важких формах ДЦП; адаптивне фізичне виховання при ДЦП середнього і легкого ступеня.

10. Теорія і методика АФВ для осіб з вадами розумового розвитку. Загальні відомості про патологію. Особливості адаптивного фізичного виховання осіб з вадами розумового розвитку.

Важливою складовою підготовки фахівців є педагогічна практика, яка має здійснюватися у спеціальних навчальних закладах.

Висновок

Упровадження навчальної дисципліни «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання» дозволить вирішити нагальну потребу у фахівцях, які будуть озброєні знаннями, необхідними для успішної діяльності в галузі фізичного виховання осіб, що мають вади у фізичному та розумовому розвитку.

Розроблена програма передбачає наявність педагогічної практики у спеціальних навчальних закладах, що зумовлено специфікою практичної діяльності.

Література

1. Римар О.В. Спорт неповносправних: історія та сучасність. – Л., 2001. – 56 с.
2. Брискін Ю., Передерій А. Особливості підготовки фахівців спеціальності «Олімпійський професійний спорт» до роботи в інваспорті. «Спортивний вісник Придніпров'я» - науково-теоретичний журнал Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту. - №3, 2005р. – С. 123
3. Поташнюк Р.В., Завацька Л.А. Фізична реабілітація: Зб. навч. програм зі спеціальності 7.010202 «Фізична реабілітація»: Навч.-метод. посіб. – Рівне: Тетіс, 2004. – 106 с.
4. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – К.: Наук. думка, 2000. - 358 с.
5. Теория и методика физического воспитания. Т. 1. Общие основы теории и методики физического воспитания / Под ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 424 с.